

SVĖDASŲ VARPAS

2019 m. rugsėjo mėn.

Nr. 9 (39)

Leidžiamas nuo 2016 m. liepos 1 d.

Anykščių miesto šventės aidai

Anykščiai. Čia žmonės kuria. Š. m. liepos mėn. 26–28 d. Anykščių savivaldybė ir atsakingi miesto darbuotojai organizavo gražią, turiningą, plačios apimties miesto šventę. Į šventę susirinko anykštėnai, iš emigracijos grįžę anykštėnai bei Lietuvos kitų vietovių gyventojai. Iš sostinės atvyko Ekonomikos ir inovacijų ministras Virginijus Sinkevičius o taip pat svečiai iš Latvijos, Lenkijos, Baltarusijos, kurie dalyvavo renginiuose ir pasakė gražius sveikinimo žodžius. Pats išpūdin-

giausias momentas, kai rajono valdžia ir didelė beveik tūkstantinė minia dalyvių kartu su svečiais žygiavo nuo koplyčios iki miesto parko.

Pasaulio anykštėnų bendrijos (PAB) suvažiavimas. Šeštadienį 12 val. Kultūros centre įvyko devintasis PAB suvažiavimas, kuriame pirmininkavo Tautvydas Kontrimavičius.

Iš dešinės: Sigutis Obelevičius, Tautvydas Kontrimavičius ir Tomas Ladyga

Įteiktas Lietuvos kurortų asociacijos apdovanojimas. Miesto šventės metu buvo įteiktas Lietuvos kurortų

Petras ir Rūta Baronai, K. Citvarienė, S. Obelevičius

asociacijos apdovanojimas „Vasaros liūtas 2019“. Nominacijos „Rekreacinio

Į suvažiavimą atvyko 82 bendrijos nariai, jų tarpe iš Kauno – 7. Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius pasakė kalbą, informuodamas apie atliktus konkrečius darbus miesto gyventojų gerovei kelti bei įteikdamas padėkos raštus Jonui Junevičiui ir Indrei Stakvilei-Ehrhadt. Pasaulio anykštėnų bendrijos pirmininkas Tomas Ladyga padaręs ataskaitinį pranešimą apdovanojo Pasaulio anykštėnų bendrijos medaliais Romualdą Inčirauską, Albiną Šližį, Virginijų Strolį ir Reginą Smetonaitę. Bendrijos pirmininku 3- jų metų kadencijai išrinktas profesorius Tomas Ladyga. PAB valdybos nariais išrinkti

ir kaimo turizmo puoselėtojas“ laureatu tapo Anykščių r., Svėdasų seniūnijoje, Būtėnų kaime veikianti kaimo turizmo sodyba „Barono vila“. Ji įkurta ramioje vietoje, šalia miško ir didelio vandens telkinio. Čia panaudoti atsinaujinantys šaltiniai – saulė ir vanduo. Jau 2014 m.

Šventines kalbas pasakė Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius ir Pasaulio anykštėnų bendruomenės pirmininkas Tomas Ladyga. Trijų dienų laikotarpyje vyko 33-se atskirose vietose priemonės: „nuaustas“ 21 floristinis kilimas, vyko šventinė mugė, parodos, spektakliai, naujų knygų pristatymai, šachmatų- šaškių turnyrai, krepšinio varžybos, koncertai, diskotekos ir kt. Sekmadienį Šv. Onos atleiduose – Šv. Mišios Anykščių Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčioje.

13 asmenų ir po vieną narį deleguos Vilniaus, Kauno anykštėnai bei Viešintų bendrija. Veikė Jono Junevičiaus fotografijų bei dailininko Donato Inio tapybos darbų paroda.

Lietuvos kaimo turizmo asociacija šią sodybą įvertino aukščiausiu – 5 gandrų – balu. Sodybos šeimininkams Rūtai ir Petruui Baronams apdovanojimą įteikė Lietuvos kurortų asociacijos direktorė Kristina Citvarienė ir rajono meras Sigutis Obelevičius.

Anykščių miesto šventės aidai

Atkelta iš 1 p.

Garbingas jubiliejus. Gražią 85 metų sukaktį, šventė svėdasiškis iš Vaitkūnų, Kauno anykštėnų bendrijos, Vaižgantiečių klubo narys, docentas, technologijos mokslų daktaras Gvidas Kazlauskas. Mokėsi Kunigiškių pradžios mokykloje, 1952 m. baigė Svėdasų vidurinę mokyklą. 1952–1957 m. studijavo Lietuvos žemės ūkio akademijoje (LŽŪA), įgijo žemės ūkio inžinieriaus mechaniko specialybę. Nuo 1964 m. LŽŪA (nuo 1996 m. LŽŪU) dėstytojas, 1964–1966 m. prorektorius administraciniams ir ūkiniams reikalams, 1966–1976 m. Darbų saugos ir praktinio mokymo katedros, nuo 1977 m. Darbo sąlygų gerinimo žemės ūkyje mokslinio tyrimo laboratorijos vedėjas, 1972 m. docentas. 1970 m. technikos mokslų kandidatas. 1999–2003 m. LŽŪU prorektorius darbų saugai. Tyrė žemės ūkio mechanizatorių darbo sąlygas ir parengė jų gerinimo rekomendacijų. 1977 m. įkūrė pirmąją SSRS žemės ūkio

Gvidas Kazlauskas

Šventės dalyviai G. Kazlauskos sodyboje

darbo sąlygų gerinimo mokslinio tyrimo laboratoriją ir du dešimtmečius jai vadovavo. Mokslo rezultatus demonstravo tarptautinėse parodose 1972 m. Poznanėje ir 1980 m., 1985 m. Maskvoje. 1996–2002 m. mokslo darbų leidinio „Darbų sauga“ atsakomasis redaktorius. Paskelbė apie 110 mokslinių straipsnių. 3 išradimų autorius.

85-mečio šventė vyko labai gražioje, miško apsuptyje, prie tvenkinių esančioje, nuosavoje sodyboje. Gyvena-

mos patalpos įrengtos pagal paskutinį techninį lygį, geras išplanavimas, erdvės pilnai išnaudotos. Svečiai vaišinosi, dainavo, linkėjo ponui Gvidui ir jo žmonai Janinai būti sveikiems ir ilgai gyventi. Taip jau sutapo, kad šventės tąsa nusikėlė į Anykščius. Čia buvo pakeltos taurės už Anykščių šventę, už jubiliatą, už abiemis šeimoje gyventi dar dešimtmetį.

„Svėdasų varpo“ inf.

„Erasmus+“ projekto mokymai Jungtinėje Karalystėje

Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos vykdomas Erasmus+ KA1 srities projektas „Mokytojų tobulėjimas – kelias į sėkmę“ tęsia savo veiklas. Gimnazijos anglų kalbos mokytojos Jolanta Garbauskienė ir Gitana Ivanovienė birželio 23 – liepos 5 d. dalyvavo dviejų savaitinių mokymuose Kardifo mieste Velse (Jungtinė Karalystė), į kuriuos buvo susirinkę dalyviai iš Lietuvos, Estijos, Ispanijos, Nyderlandų, Vokietijos, Suomijos, Vengrijos ir Italijos.

Kursų metu didžiausias dėmesys buvo skiriamas besikeičiančiam mokytojo vaidmeniui šiuolaikinėje mokykloje bei anglų kalbos mokymo metodikai XXI a., įgūdžiams, kurių reikia dabartiniams mokytojams, kad jie galėtų motyvuoti ir įkvėpti savo mokinį. Užsiėmimų metu atlikome daug praktinių užduočių, gavome metodinės medžiagos ir idėjų, kaip sudominti mokinį, kaip skatinti jų kūrybiškumą, aktyvumą, motyvaciją, bendravimą ir bendradarbiavimą naudojant IKT įrankius pamokose. Daug dirbome grupėse ir porose, dalijomės idėjomis

Seminaro dalyvės

ir savo šalių patirtimi, susipažinome su Jungtinės Karalystės bei kitų šalių švietimo sistemomis, taip pat su Velso istorija ir kultūra. Kadangi gyvenome šeimose, tai buvo labai puiki galimybė kasdien bendrauti anglų kalba bei tobulinti savo kalbinius įgūdžius.

Apsilankėme ir dviejose mokyklose. Vidurinėje mokykloje stebėjome anglų, velsiečių ir prancūzų kalbų pamokas, o pradinėje – anglų kalbos ir dailės pamokas. Nustebino mokinių

savarankiškumas, aktyvumas pamokose, susitarimų ir taisyklių laikymasis, aktyvus tėvų, ypač pradinėse klasėse, įsitraukimas į vaikų ugdymą. Mokyklose dirba daug mokytojų padėjėjų, visi moksleiviai aprūpinami sąsiuviniais ir kai kuriomis kitomis mokymo priemonėmis nemokamai, perkasi tik uniformas. Pamokose vaikai dažnai dirba su planšetėmis, vadovėlius naudoja retai.

Tikimės, kad naujai įgytos žinios, kurias panaudosime ugdymo procese, padės sudominti mokinius anglų kalba, pakels motyvaciją ir skatins kūrybiškumą. Savo patirtimi pasidalinsime ir su kolegomis.

„Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai, „Erasmus+“ programos lėšomis, kurią Lietuvoje administruoja Švietimo mainų paramos fondas. Šis kūrinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamos informacijos naudojimą.“

Jolanta Garbauskienė

2019-ieji – rašytojo J. Tumo-Vaižganto metai

Lietuvių literatūros klasiko, visuomenės veikėjo kanauninko Juozo Tumo-Vaižganto gimtajame Malaišių sodžiuje šią vasarą vėl darbavosi menininkai, „apsiginklavę“ kaltais, motoriniais pjūklais, kirvukais bei kitokiais įrankiais. Jie, čia kurdami skulptūras Vaižganto kūrybinių motyvais, pratęse skulptūrų parko kūrimo idėją.

2011 metų vasarą Malaišiuose atsirado pirmoji išraiškinga medžio skulptūra, kurioje svėdasiškis menininkas Aleksandras Tarabilda įamžino Vaižganto apysakos „Dėdės ir dėdienės“ veikėjus Severiutę ir Mykoliuką. Mintis pradėti Malaišiuose kurti medžio skulptūrų Vaižganto kūrybinių motyvais parką tuomet kilo kraštiečiui mokslininkui ir literatui, daugelio kūrybinių iniciatyvų Svėdasų krašte autoriui, Svėdasų seniūnijos ir asociacijos Vaižgantiečių klubas „Pragiedruly“ įsteigtos Vaižganto mažosios premijos „Už kūrybinius nuopelnus Svėdasų kraštui“ laureatui doc., dr. Juozui Lapieniui. Sekančių metų – 2012-ųjų vasarą šalia pirmosios atsirado antra skulptūra, skirta dar vienam „Dėdžių ir dėdienių“ personažui – tijūnui Rapolui Geišei. Jos atsiradimą inicijavo tuometinis Svėdasiškių draugijos „Alaušas“ pirmininkas, Vaižganto giminitis Algimantas Indriūnas. Tas pats medžio drožėjas talentingas svėdasiškis, Vaižganto mažosios premijos „Už kūrybinius nuopelnus“ laureatas Aleksandras Tarabilda dargi abi skulptūras sumaniai sujungė ir tokiu būdu atsirado Malaišiuose savotiški meniniai vartai, populiariai pavadinti „Vaižgantinių vartais“. O toks pavadinimas atsirado todėl, kad abi medžio skulptūros buvo atidengtos, pašventintos ir pristatytos visuomenei labai populiaraus, gausiai lankomo respublikinio renginio – „Vaižgantinių“ – metu.

Šiomet rugsėjo 14-ąją, kuomet Malaišiuose vyks jau vienuoliktosios „Vaižgantinės“, beje, skirtos Vaižganto metams ir šio iškilaus kūrėjo 150-osioms gimimo metinėms, visų lauks malonios staigmenos. Susirinkusius į istorine praeitimi dvelkiančią vietovę pasitiks trys Vaižganto kūrybinių personažus įprasminusios naujos

Malaišiuose statomos skulptūros. Vytauto Bagdono nuotrauka

skulptūros, sukurtos medžio drožėjų kūrybinės stovyklos metu šią vasarą. Iniciatyvą papildyti Vaižganto kūrybinių personažų parką naujais darbais vėl parodė svėdasiškis rašytojo giminaitis visuomenininkas, Svėdasiškių draugijos „Alaušas“ Garbės pirmininkas Algimantas Indriūnas, suradęs ir geradarių rėmėjų, ir kūrybinių idėjų nestokojančių menininkų. Šį sumanymą ėmėsi įgyvendinti savo talentingais darbais jau žinomi Anykščių krašto medžio drožėjai: viešintiškis tautodailininkas Pranas Petronis, Debeikių seniūnijos Leliūnų kaime dabar gyvenantis ir kuriantis Aleksandras Tarabilda bei medžio drožėjas iš Ažuožerių Vladas Gaidys.

Kokių Vaižganto kūrybinių personažus menininkai ažuole atkūrė – tebūnie lieka kol kas paslaptimi, staigmena. Visa tai savo akimis turės progos pamatyti „Vaižgantinių“ dalyviai, o ir šiaip atvykstantys pasižvalgyti po Malaišių apylinkes.

Liepos 24-ąją Malaišiuose organizuotos tautos kalbos metu skulptūros buvo sumontuotos, pastatytos į joms skirtą vietą, patikimai sutvirtintos, įbetonuotos. Kartu su medžio drožėjais visą dieną uoliai triūsė Svėdasų seniūnijos

ūkvedys Petras Šukys, Gudonių kaimo gyventojas Algimantas Minkštimas, Svėdasų krašto (Vaižganto) muziejaus muziejininkas Vytautas Bagdonas, pats idėjos autorius keletui dienų į gimtąjį Svėdasų kraštą iš sostinės atvykęs Algimantas Indriūnas. Visokeriopai prisidėjo prie sklandaus darbų ritmo ir Malaišiuose gyvenantis Kęstutis Leonardas Antanėlis. O reikiama skulptūroms pastatyti technika aprūpino ir pats darbavosi kunigiškietis ūkininkas Gintaras Šinkūnas, kuriam ir priklauso tas žemės sklypas, kur plečiamas skulptūrų parkas.

Šalia buvusios Tumų sodyb vietės esančios teritorijos šeimininkas Gintaras ne tik nepieštarauja medžio skulptūrų kūrimui, kultūrinių renginių organizavimui, bet mielai ir pats prisideda prie Vaižganto atminimo įamžinimo, Malaišių aplinkos tvarkymo. Vaižganto atminimo sergėtojai ūkininkui už tai yra labai dėkingi. Na, o kūrybinės stovyklos organizatoriai taria padėkos žodžius visiems rėmėjams, kurie bus įvardinti skulptūrų atidengimo, šventinimo ir pristatymo visuomenei per „Vaižgantines“ metu.

Juozas Aukštuolis

Vaižgantas – senoje istorinėje nuotraukoje

Kauniečius Juliją Kumetytę ir Pijų Dovydaitį 1928 m. Kauno Švč. Mergelės Marijos Ėjimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje sutuokia J. Tumas-Vaižgantas. 1920–1932 m. jis buvo Vytauto bažnyčios rektorius. 1922–1929 m. Lietuvos universitete dėstė lietuvių literatūros istoriją. Pagal savo testamentą užrašytą norą Vaižgantas palaidotas šalia Vytauto bažnyčios Kaune, nors irgi buvo išreiškęs pageidavimą amžinojo poilsio atgulti Morikonų koplyčioje Svėdasuose. Lietuvių prozos klasikas kanaaninkas Juozas Tumas-Vaižgantas laikomas vienu populiariausių tarpukario aukštaičių. Visą gyvenimą jis garsėjo neįtikėtinai dideliu darbštumu, noru jungti ir vienyti tautą, kad žmonės bendrautų, bendradarbiautų, dirbtų tėvynės labui.

Kviečiame į „Vaižgantines“!

Tradicinė „Vaižgantinių“ šventė įvyks 2019 m. rugsėjo 14 d., šeštadienį, nuo 13 val. Vaižganto gimtajame Malaišių kaime (Anykščių rajono Svėdasų seniūnija)

PROGRAMOJE:

x Prisiminimų ir apmąstymų akimirkos, skirtos Juozo Tumo-Vaižganto 150-osioms gimimo metinėms. Ta proga Kupiškio kultūros centro Unės Babickaitės teatras parodys Kosto Ostrausko pjesę „Vaižgantas“ (scenarijaus autorė ir režisierė Nijolė Ratkienė);

x Aštuonioliktosios respublikinės literatūrinės Vaižganto premijos įteikimas;

x Vienuoliktosios Vaižganto mažosios premijos „Už nuopelnus Svėdasų kraštui“ įteikimas;

x Ketvirtosios kun. Aleksandro Papučkos vardo „Meilės ir gerumo“ premijos įteikimas;

x Naujai sukurtų medžio skulptūrų Vaižganto kūrinių motyvais pašventinimas ir pristatymas;

x Pasiklausysime Anykščių kultūros centro etnografinio ansamblio „Valaukis“ (vadovė Regina Stumburienė) ir žymaus saksofonininko prof. Petro Vyšniausko atliekamų kūrinių;

x Susitiksime su rašytojais, žurnalistais, aktorais, politikais, visuomenės veikėjais, Vaižganto giminaičiais, naujai išleistų knygų autoriais. (Bus pristatyta naujausia žurnalisto Vytauto Bagdono knyga „Susitikimai su Vaižgantu“);

x Apžiūrėsime Vaižganto premijos laureatų foto portretų galeriją (autorai Simona Bagdonaitė, Vytautas Bagdonas, Raimundas Kovas) ir Viešosios įstaigos „Atvertos langinės“ organizuotų Kunigiškių Kajetono aštuonetuko plenerų tapybos darbų parodą „Džiugesio tiltai“;

x Sušilsime ir pabendrausime šalia „Vaižgantinių“ laužo;

x Turėsime progą įsigyti leidinių ir suvenyrų „vaižgantiška“ tematika be jokių prekybinių antkainių.

Nuo 11 val. iki renginio pradžios bus galimybė aplankyti netoliese, Kunigiškių I kaime veikiančią Svėdasų krašto (Vaižganto) muziejų ir apžiūrėti atnaujintas ekspozicijas bei parodas, skirtas Vaižganto metams.

Smulkesnė informacija teikiama: tel. 8 682 33 024, 8 620 45 339

Šventės organizatoriai:

Svėdasų seniūnija;

Anykščių kultūros centro Vaitkūnų skyrius;

Asociacija Vaižgantiečių klubas „Pragiedrulus“;

Svėdasų krašto (Vaižganto) muziejus

Galinčius ir norinčius finansiškai paremti „Vaižgantines“, organizatoriai prašo pinigines aukas pervesti į Vaižgantiečių klubo „Pragiedrulus“ sąskaitą, esančią banke Swedbank. Klubas kodas 300554682. Banko s-ta: LT367300010094626497. Pervedime reikėtų nurodyti: parama „Vaižgantinėms“

Šį leidinio numerį finansavo verslininkas Jonas Gačius

L. e. p. vyr. redaktorius

Stasys Gavenavičius
tel. 8 677 71514

Leidėjas Svėdasų literatų klubas „Sietuva“
kodas 154314137

Redakcinė grupė:

Joana Gutmanienė tel. 8 682 16971
Inga Kilienė tel. 8 687 57137

Spaustuvė „Morkūnas ir Kō“,

Draugystės g. 17, LT-51229 Kaunas
El. paštas: spaustuvė@morkunas.lt
Maketuotojas Rimantas Leitanas